

MCDTAGET

6 JUNI 2019

Hjernesagen
Vi tager hånd om hjernen

Indsamlingsnævnet
Toldboden 2,2 sal
8800 Viborg

CIVILSTYRELSEN

29. maj. 2019

Hermed fremsendes Hjernesagens årsrapport og revisionsprotokollat for 2018 af 13. marts 2019.

Med venlig hilsen

Susanne Olsen
Bogholder

Bilag

Hjernesagen

*Landsforeningen for mennesker ramt af
blodprop eller blødning i hjernen*

*Blekinge Boulevard 2,
2630 Taastrup*

Årsrapport for 2018

CVR-nr. 17 23 29 32

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
Ledelsespåtegning	1
Den uafhængige revisors påtegning	2
Oplysninger om foreningen	5
Ledelsesberetning	6
Regnskabspraksis	15
Resultatopgørelse 1. januar – 31. december	16
Balance 31. december	17
Noter til årsrapporten	19

Ledelsespåtegning

Hovedbestyrelsen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 for Hjernesagen.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med gældende regnskabsbestemmelser.

Årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for 2018.

Årsrapporten indstilles til repræsentantskabets godkendelse.

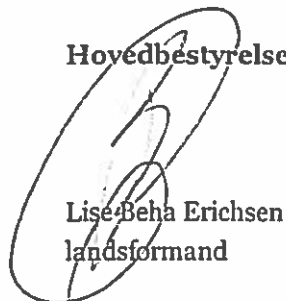
Taastrup, den 13. marts 2018

Direktør

Birgitte Hysse Forchhammer

Hovedbestyrelse

Lise Beha Erichsen
landsformand

Annemette Ruth
næstformand

Lillian Knudsen

Jens Barfoed

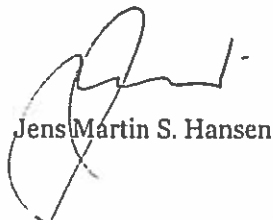
Lisbet Kragh

Lars Jørgen Sloth

Rose Brusen

Jens Martin S. Hansen

Den uafhængige revisors påtegning

**Til repræsentantskabet i Hjernesagen,
Landsforeningen for mennesker ramt af blodprop eller blødning i hjernen**

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for 2017 i overensstemmelse med den danske årsregnskabslov samt kravene i kapitel 2 i "Bekendtgørelse nr. 98 af 27. januar 2014 om regnskab og revision mv. af regnskaberne for modtagere af tilskud fra Børne- og Socialministeriets puljer efter lov om visse spil, lotterier og væddemål".

Vi har revideret årsregnskabet for Hjernesagen, Landsforeningen for mennesker ramt af blodprop eller blødning i hjernen 1. januar – 31. december 2018, der omfatter resultatopgørelse, balance og noter ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*. Vi er uafhængige af foreningen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet fejlinformation i ledelsesberetningen.

Den uafhængige revisors påtegning

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven og foreningens vedtægter. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere foreningens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere foreningen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark samt kravene i kapitel 2 i "Bekendtgørelse nr. 98 af 27. januar 2014 om regnskab og revision mv. af regnskaberne for modtagere af tilskud fra Børne- og Socialministeriets puljer efter lov om visse spil, lotterier og væddemål" altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af foreningens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.

Den uafhængige revisors påtegning

- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om foreningens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at foreningen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

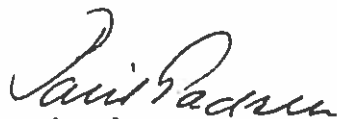
Vi kommunikerer med foreningens ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Hellerup, den 13. marts 2019

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 77 12 31

Poul Madsen

statsautoriseret revisor

mne10745

Oplysninger om foreningen

Navn	Hjernesagen, Landsforeningen for mennesker ramt af blodprop eller blødning i hjernen
Domicil	Blekinge Boulevard 2 2630 Taastrup
Formål	<ul style="list-style-type: none"> - at forebygge at mennesker rammes af blodprop eller blødning i hjernen - at sikre bedst mulig behandling til mennesker, der rammes af blodprop eller blødning i hjernen - at sikre bedst mulig genoptræning og rehabilitering af hjerneskadede - at sikre bedst mulig støtte til hjerneskadede og deres pårørende
Hovedbestyrelse	Lise Beha Erichsen Annemette Ruth Lillian Knudsen Jens Barfoed Lisbeth Kragh Lars Jørgen Sloth Rose Brusen Jens Martin S. Hansen
Direktør	Birgitte Hysse Forchhammer
Revision	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab Strandvejen 44 2900 Hellerup

Ledelsesberetning

Om Hjernesagen

Hjernesagen er en forening med to hovedopgaver. Vi er en landsforening for mennesker, der rammes af blodprop eller blødning i hjernen - apopleksi - og deres pårørende, og vi er en forening, der ser det som sin opgave at gøre den sunde hjerne til en folkesag. For at tydeliggøre dette har vi i 2018 fået nyt logo og nyt slogan - vi tager hånd om hjernen.

Hjernesagen har en række tilbud målrettet vores apopleksiramte medlemmer og deres pårørende. Vi har en rådgivning, hvor man kan få en bred rådgivning om rettigheder og støttemuligheder. Vi gennemfører kursusforløb. Og så kan man mødes i vores 41 lokalforeninger, hvor man tilbyder samvær og aktiviteter.

Hjernesagen arbejder også målrettet på at fremme sundhed og forebygge apopleksi. Det gør vi gennem oplysningskampagner, ved information via vores blad og pjecer, via de sociale medier - hjernesagen.dk og vores Facebookside - og ved at indgå i samarbejder med andre aktører på sundhedsområdet.

Hjernesagen ser det også som en vigtig opgave at blande sig i den offentlige debat og være i dialog med embedsapparatet og politikerne for på den måde at sikre fokus på forebyggelse af apopleksi, bedst mulig behandling og genoptræning til apopleksiramte og bedst mulig støtte til ramte og pårørende.

Hjernesagen har en faglig stærk position indenfor apopleksiområdet med støtte fra et ekspertpanel, der består af ledende fagfolk inden for området.

Hjernesagens organisation, økonomi og medlemmer

Hjernesagen har H.K.H. Kronprinsessen som protektor.

Repræsentantskab og hovedbestyrelse

Hjernesagens øverste myndighed er repræsentantskabet, der mødes en gang årligt. Repræsentantskabet består af repræsentanter fra foreningens 41 lokale foreninger. Repræsentantskabet vælger Hjernesagens hovedbestyrelse, som består af 8 medlemmer. Hovedbestyrelsen har mulighed for at indstille op til 3 eksterne personer til hovedbestyrelsen.

Hjernesagens hovedbestyrelse har følgende medlemmer:

Lise Beha Erichsen, landsformand

Annemette Ruth, næstformand

Jens Barfoed, HB-medlem

Lillian Knudsen, HB-medlem

Lisbet Kragh, HB-medlem

Rose Brusen, HB-medlem

Lars Jørgen Sloth, HB-medlem

Jens Martin S Hansen, HB-medlem.

Hovedbestyrelsen har det overordnede ansvar for Hjernesagens drift.

Ledelsesberetning

Repræsentantskabet uddeler hvert år en ærespris til en person eller organisation, der har gjort noget særligt for vores område. I 2018 blev æresprisen givet til 2 politikere – Liselott Blixt fra Dansk Folkeparti og Kirsten Normann Andersen fra Socialistisk Folkeparti. Begge politikere har gennem deres politiske arbejde stor opmærksomhed på hjerneskeadeområdet og de problemer, der er her.

Traditionen tro udsendte Repræsentantskabet en politisk udtalelse, der denne gang var målrettet landets 98 borgmestre. Budskabet var - Indfør indholdsdeklaration af de kommunale genoptræningstilbud.

De lokale Hjernesagsforeninger

Hjernesagen har 41 lokale foreninger dækkende hele landet. De lokale foreninger udgør rygraden i Hjernesagen. Det er her, medlemmerne kan møde andre ramte og pårørende, og det er her, de kan deltage i en lang række aktiviteter. Hjernesagen har ca. 400-500 frivillige, der driver det lokale arbejde. Langt de fleste af dem har selv apopleksi tæt inde på kroppen.

Hovedbestyrelsen har etableret en kontaktordning, hvor hvert hovedbestyrelsesmedlem er kontaktperson for en række lokale foreninger. Kontaktpersonen deltager typisk i regionale møder. Ordningen er etableret for at sikre kontakt mellem hovedbestyrelsen og de lokale foreninger.

De lokale foreninger modtager økonomisk tilskud fra landsforeningen. I beretningsåret udgjorde tilskuddet DKK 40 pr. medlem svarende til DKK 377.800 i alt.

Sekretariatet

Hjernesagen havde i beretningsåret et sekretariat bestående af 7.6 årsværk fordelt på 13 ansatte, der arbejder inden for følgende områder - rådgivning, kommunikation, økonomi, medlemskontakt og administration. Herudover har Hjernesagen et samarbejde med advokater, der yder gratis rådgivning til foreningens medlemmer inden for patientrettigheds- og testamente/arveområdet.

Hjernesagens direktør siden februar 2017 opsagde sin stilling i juli måned med fratræden ultimo august 2018. Hovedbestyrelsen besluttede i den forbindelse at udvide landsformandens (der er tidligere direktør i Hjernesagen) arbejdsopgaver til i overgangsperioden også at varetage en række direktøropgaver.

Hjernesagen har pr. 1. januar 2019 ansat neuropsykolog Birgitte Hysse Forchhammer som ny direktør.

Hjernesagens kommunikationsmedarbejder opsagde sin stilling i efteråret. Denne stilling er fortsat vakant.

Økonomi

Hjernesagens økonomi hviler på kontingentindtægter, udlodningsmidler, arveindtægter, bidrag fra fonde, gavebeløb og indtægtsskabende virksomhed - bl.a. salg af materialer og 2 årlige skrabelotterier.

Hjernesagen kom i 2018 ud med et underskud på DKK 2.483.450. Hjernesagens egenkapital udgør ved årsafslutningen DKK 5.114.217.

Ledelsesberetning

Hjernesagen har i 2018 fortsat initiativet med at ringe ud til medlemmerne med forespørgsel om et gavebidrag. Vi kan med glæde konstatere, at vi i beretningsåret har modtaget gavebidrag fra ca. 1.000 medlemmer svarende til ca. DKK 385.000.

Hjernesagen har et samarbejde med appvirksomheden Drugstars, som husker brugerne af appen på at tage deres medicin. Brugere af appen belønnes med at samle point, som kan bruges til velgørenhed. Hjernesagen har i 2018 modtaget sin første donation på DKK 5.000.

Facebook har i 2018 åbnet op for en mulighed for at oprette en fødselsdagsfundraiser, hvor man kan støtte en velgørende forening. Hjernesagen har i beretningsåret modtaget DKK 26.000 i fødselsdagsfundraising.

Hjernesagens hovedbestyrelse har igangsat et grundigt økonomisk oprydningsarbejde i foreningen og lægger op til en række økonomiske tiltag til forbedring af økonomien, således at underskud vendes til overskud over en årrække. Hovedbestyrelsen har taget initiativ til en række besparelser i administrationen i form af reducere af personaleomkostninger og udgifter til husleje og drift i øvrigt. Herudover er der taget en række initiativer til besparelse i forbindelse med diverse aktiviteter bl.a. reducere af udgifter i forbindelse med foreningens blad. Endvidere vil der blive arbejdet målrettet på at skaffe nye indtægtskilder.

Medlemmer

Medlemstallet udgjorde i 2018 9.646 medlemmer fordelt på 5.422 enkeltmedlemskaber, 4.026 husstandsmedlemskaber (dækker over 2 stemmeberettigede medlemmer), 53 støttemedlemskaber og 145 institutionsmedlemskaber (typisk sygehusafdelinger, genoptræningssteder og lign.)

Der er tale om en mindre medlemsfremgang i forhold til året før.

Hjernesagen har fortsat et samarbejde med 7 forsikringsselskaber, der tilbyder de af deres medlemmer, der rammes af apopleksi, et års gratis medlemskab af Hjernesagen i forbindelse med pensionselskabets udbetaling af erstatning for kritisk sygdom.

Datasikkerhed

Hjernesagen har i forbindelse med den nye databeskyttelsesforordning gennemgået foreningens håndtering af persondata ved at lave en datastrømsanalyse for derigennem at forbedre den interne håndtering af persondata i foreningen. Foruden Hjernesagens offentlige persondatapolitik er der lavet en skriftlig intern forretningsgang for håndtering af persondata i foreningen. Hjernesagen har desuden lavet databehandleraftaler med relevante samarbejdspartnere. Hjernesagen foretager løbende opfølgning på foreningens håndtering af persondata, da det er et område, hvor der kontinuerligt vil ske ændringer i den daglige håndtering såvel i relation til nye og gamle samarbejdspartnere.

Ledelsesberetning

Medlemstilbud

Rådgivning

Hjernesagen yder rådgivning ud fra devisen - hjælp til selvhjælp. Der ydes rådgivning inden for social- og sundhedsområdet, neuropsykologisk rådgivning og advokatrådgivning indenfor forsikrings-og erstatningsområdet.

Rådgivning inden for social- og sundhedsområdet

Rådgivningstelefonen har været åben i gennemsnitlig 15 timer om ugen. Der har i 2018 været godt 500 unikke henvendelser. En unik henvendelse dækker over, at en person kun registreres en gang pr. måned uanset antal henvendelser i den pågældende måned. En fjerdedel af henvendelserne foregår pr. mail, resten pr. telefon.

Der er flest henvendelser fra pårørende og ramte i alderen 50-70 år, hvilket afspejler Hjernesagens medlemssammensætning aldersmæssigt.

De fleste henvendelser handler om behandling, genoptræning, træning, beskæftigelse og fremtidig forsørgelse. Der ses en stigning i antallet af henvendelser om værgemål, fuldmagter og personlige forhold som overvejelser om skilsmisse, flytning til ny bolig, børn og familieproblemer.

Hjernesagen har i en årrække modtaget midler fra Zangger Fonden til patientlegater bl.a. til behandling hos fx psykolog. Hjernesagen har i 2018 bevilget 12 legater.

Neuropsykologisk rådgivning

Rådgivningstelefonen er åben 1 time ugentligt. Der har i beretningsåret været ca. 190 henvendelser primært om forståelse af kognitive og følelsesmæssige ændringer, sorg, parforhold, børn/familieliv og træthed.

Advokatrådgivning

Rådgivningen er åben i advokatkontorets åbningstid. Hjernesagens frivillige advokatbistand om bl.a. patienterstatning har haft ca. 50 henvendelser.

Pårørendeforløb

Hjernesagen gennemførte i beretningsåret 6 pårørendeforløb med 3 møder i hvert forløb af henholdsvis 2 eller 3 timers varighed i 6 forskellige byer - Aalborg, Aarhus, Herning, Kolding, Odense og Ringsted. Forløbet var for både medlemmer af Hjernesagen og pårørende, der ikke er medlem af foreningen. Kursusrækken var muliggjort takket været en bevilling fra Ingrid og Johan Hansens Mindefond.

Emnerne på kurserne handlede bl.a. om psykologiske ændringer hos mennesket med følger efter en apopleksi, samliv og redskaber til at håndtere egen sorg, rettigheder og muligheder i genoptræningen samt tilbagevenden og fastholdelse på arbejdsmarkedet.

Ledelsesberetning

Hjernesagen modtog i slutningen af 2017 DKK 1,1 mio. fra Sundhedsstyrelsen til en række pårørendeprojekter, der skal løbe over 3 år. Arbejdet med disse projekter er fortsat i beretningsåret.

Højskoleophold på Rude Højskole

Rude Højskole og Hjernesagen gennemførte i slutningen af beretningsåret et 5-dages kursusforløb målrettet apopleksiramte og deres pårørende. Højskoleopholdet var en stor succes, som vi vil fortsætte med i 2019.

Bladet Hjernesagen

Hjernesagen udgiver 4 gange årligt et blad, der sendes ud til alle medlemmer. Bladet har i 2018 sat fokus på følgende emner:

- Kommunernes genoptræning skal forbedres
- Patienter og pårørende skal inddrages
- I arbejde med hjerneskade
- Uden kørekort.

Oplysning - deling af viden

Temadag for fagfolk

Hjernesagen gennemførte i marts måned 2018 temadagen "Involvering af ramte og pårørende - praksiserfaring og evidens fra to sektorer". Hjernesagens temadage er eksempler på, hvordan Hjernesagen inviterer praktikere og fagfolk til at drøfte et vigtigt tema.

Hjernebogen

Hjernesagen har i beretningsåret udgivet Hjernebogen. Bogen er en personlig bog målrettet den enkelte apopleksipatient. Meningen med bogen er, at den udleveres af sygehusafdelingen i forbindelse med udskrivningen, og at personalet i bogen har noteret en række oplysninger, fx hvor i hjernen skaden er, følger-virkninger, blodtryk, og hvilke undersøgelser der har været foretaget.

Hjernebogen kan gratis rekvireres af de sygehusafdelinger, der udskriver apopleksipatienter.

Hjemmeside

Formålet med Hjernesagens hjemmeside – hjernesagen.dk – er, at det er stedet, hvor man henter viden om bl.a.:

- Hjernen
- Forebyggelse af apopleksi
- Behandling og rehabilitering efter apopleksi
- Følger af skader på hjernen med fokus på apopleksi
- Livet som ramt og pårørende.

Hjemmesiden bliver løbende opdateret med den nyeste viden på området.

Ledelsesberetning

Hjernesagens hjemmeside havde i 2018 194.413 besøgende heraf 191.080 nye besøgende, hvilket er en lille fremgang i forhold til året før.

Facebook

Hjernesagen har en Facebookside, som vi bruger aktivt til at fortælle nyheder m.m. Antallet af likes er støt stigende. Hjernesagen havde ved udgangen af 2018 4.792 følgere.

Udadvendte aktiviteter

Hjerneugen – uge 11

Hjernesagen deltager sammen med 6 andre hjerneforeninger i Hjerneugen under sloganet - Hjernen i fokus. Temaet i 2018 var "den kunstneriske hjerne", der bl.a. blev markeret med en fotoudstilling, hvor medlemmer af de 7 foreninger bidrog med en række værker om hjernen, der blev udstillet i Handicaporganisationernes Hus i Taastrup. Herudover fandt der en række lokale arrangementer sted.

Kampagnedag den 10. maj

Traditionen tro gennemførte landsforeningen og en række lokalforeninger aktiviteter på foreningens årlige kampagnedag den 10. maj. Temaet var fokus på befolkningens store forbrug af salt, der kan være en medvirkende faktor til for højt blodtryk, der øger risikoen for blodprop i hjernen. Der blev rundt omkring i landet målt blodtryk og uddelt materialer med opfordring til at udskifte en del af saltet med krydderier.

Folkemøde på Bornholm – juni

Hjernesagen gennemførte et innovationsværksted med en række politikere og fag-professionelle, der satte fokus på, hvordan apopleksi bedst kan forebygges. Herudover deltog Hjernesagen i debatter om bl.a. pårørendes situation og mænds sundhed.

Kulturnatten – oktober

For 5. gang gennemførte Center for Hjernesgade og Hjernesagen en fælles markering af Kulturnatten i København. Hjernesagen tilbød blodtryksmåling og uddelte oplysende materialer, ligesom de besøgende kunne deltage i en hjernequiz. Hjernesagens ambassadør Sebastian Dorset og professor Jesper Mogensen causerede om den finurlige hjerne.

Pårørendedag på Christiansborg – oktober

Hjernesagen gennemførte den 26. oktober sammen med 10 andre organisationer en høring på Christiansborg om pårørende på arbejdsmarkedet. På høringen fik Hjernesagen mulighed for at fremkomme med foreningens forslag om indførelse af nogle særlige fridage til erhvervsaktive pårørende, der har nærtstående, der på grund af sygdom eller handicap ikke selv kan tale deres sag fx ved kontrolbesøg hos lægen eller møder med kommunen.

Ledelsesberetning

Samarbejdspartnere

Normal

De tre hjernesagen - Hjernesagen, Parkinsonforeningen og Epilepsiforeningen - har i 2018 haft mulighed for at sælge huskenøgleringe i butikskæden Normals 80 forretninger. Både for de tre foreninger og for butikskæden Normal var det første gang, at et sådant samarbejde fandt sted. Det forventes, at det også i 2019 vil blive muligt at sælge huske-nøgleringene i Normals butikker.

Saltpartnerskabet

Hjernesagen er en del af Saltpartnerskabet, der har til formål at reducere befolkningens saltforbrug for at forebygge forhøjet blodtryk, der er en risikofaktor for blodprop i hjernen. Saltpartnerskabet består bl.a. af industrien, detailhandlen, landbruget, Fødevarestyrelsen, Forbrugerrådet og en række interesseorganisationer inden for området. Saltpartnerskabet erstattes i 2019 af et nyt Innovationspartnerskab for sundere mad.

Nordea - Lyngby

Hjernesagen har i beretningsåret påbegyndt et samarbejde med i første omgang en filial af Nordea, hvor der er gennemført 2 aftensmøder med fokus på hjernen, arv og testamente og formueforvaltning. Samarbejdet fortsætter i 2019.

Lidl - energidrikke

Hjernesagen har i 2018 haft et samarbejde med Lidl om energidrikke, idet Lidl, som det første supermarked i Danmark, har indført et forbud mod at sælge energidrikke til børn under 16 år. Hjernesagen støtter initiativet, idet energidrikke kan være problematiske for børn og unge, fordi selv et mindre indtag af koffein kan påvirke kroppen negativt. Bl.a. er hjernen særlig sårbar, når man er barn eller ung.

Arvesamarbejde - Det Gode Testamente

Hjernesagen indgår i et samarbejde med 30 andre organisationer/foreninger om at oplyse befolkningen om muligheden for at oprette testamente og indsætte velgørenhed som arvemodtager. Arvesamarbejdet er opstået, fordi kun en meget lille del af befolkningen har skrevet en god sag ind i deres testamente. Arvesamarbejdet har en fælles hjemmeside - detgodetestamente.dk

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet - DUKH

Hjernesagens landsformand er af Danske Handicaporganisationer udpeget til bestyrelsen i DUKH. DUKH er en selvejende institution under Børne- og Socialministeriet, der har til opgave at styrke retssikkerheden for mennesker med et handicap.

Nordisk Afasiråd

Hjernesagen er medlem af Nordisk Afasiråd, der er et samarbejdsorgan for foreninger i Norden, der beskæftiger sig med tale- og sprogproblemer – afasi. Rådet mødes 1-2 gange årligt, hvor man drøfter området og tager fælles initiativer. Rådets arbejde støttes økonomisk af Nordens Velfærdscenter.

Ledelsesberetning

Interessepolitiske tiltag

Opfølgning på servicetjekket af hjerneskadeområdet

Som opfølgning på Rigsrevisionens undersøgelse af genoptræningen af hjerneskadede er der i Sundhedsstyrelsens regi nedsat en række arbejds-/følgegrupper og styregrupper, som Hjernesagen aktivt deltager i.

Møder og kontakt med politikere

Hjernesagen har i beretningsåret bl.a.:

- Haft en række møder med politikere på Christiansborg om behovet for en handleplan på apopleksiområdet.
- Skrevet til samtlige regionsformænd for at høre, om regionernes opmærksomhed på de nye muligheder for behandling af store blodpropper med trombektomi, ligesom vi har været i kontakt med sundhedsministeren om samme sag.
- Henvendt sig til de fem regionsrådsformænd med krav om, at regionerne bruger en del af det økonomiske løft på DKK 1 mia. til sundhedsvæsenet, der kom ud af økonomiforhandlingerne til at øge behandlingskapaciteten på apopleksiområdet.
- Henvendt sig til regionsrådsformanden og regionsrådspolitikerne i Region Midtjylland om flytning af trombolyselbehandlingen.
- Henvendt sig til beskæftigelsesministeren med forslag om, at der indføres en ordning, således at pårørende til mennesker, der ikke selv kan tage vare på egen situation i forhold til kontakten til det offentlige, kan få ret til et antal fridage a la ordningen om omsorgsdage og ret til fravær ved børns sygdom
- Henvendt sig til sundhedsministeren om det frie valg til genoptræning.

Hjernesagen har også haft møde med formanden for KL's sundheds- og ældreudvalg.

Debatindlæg og interviews

Hjernesagen har i beretningsåret bidraget med en række debatindlæg og interview bl.a.:

- En række debatindlæg i Altinget
- Debatindlæg i Politiken i fælleskab med formændene for foreningen Pårørende i Danmark, Ældresagen og Parkinsonforeningen om belastningen af pårørende
- Debatindlæg sammen med professor og overlæge Grethe Andersen, AUH om at patienter med blodprop i hjernen risikerer ikke at få den bedste behandling.

Herudover har vi deltaget i flere interviews i radio og tv bl.a. om de nye muligheder med trombektomi.

Hjernesagens henvendelser og debatindlæg kan læses på hjernesagen.dk under aktuelt.

Ledelsesberetning

Høringssvar

Hjernesagen har i beretningsåret kommenteret en række lovforslag med særlig interesse for mennesker med følger efter hjerneskade.

Fremtiden

Hjernesagen har 25 års jubilæum

I 2019 kan Hjernesagen markere, at foreningen har eksisteret i 25 år. Jubilæet bliver markeret med udsendelse af et jubilæumstillæg til bladet, hvor vi skuer 25 år tilbage og ser på, hvordan behandlingen foregik dengang, hvordan apopleksipatientens rettigheder var, og hvordan opfattelse og viden om hjernen har ændret sig på 25 år.

Jubilæet vil også blive markeret i vores 41 lokale foreninger, hvor der vil være forskellige jubilæumsarrangementer målrettet medlemmerne.

Herudover planlægges det at gennemføre et jubilæumssymposium i slutningen af året.

Ny direktør

2019 er også året, hvor Hjernesagens nye direktør neuropsykolog Birgitte Hysse Forchhammer tiltræder som direktør. Med Birgitte Hysse Forchhammer får Hjernesagen en faglig og ledelsesmæssig meget stærk person, der kan være med til at gennemføre Hjernesagens nye strategi.

Tak

Hjernesagen takker de fonde, private virksomheder, privatpersoner, samarbejdspartnere herunder en lang række fagpersoner, der gennem 2018 har støttet vores arbejde og aktiviteter økonomisk eller via faglig bistand. Uden den støtte og bevågenhed kan Hjernesagen ikke udføre sit vigtige arbejde.

Landsforeningen sender en særlig tak til de mange frivillige i vores lokale foreninger, der gør et meget stort arbejde for at hjælpe og støtte medlemmerne lokalt.

Der skal også lyde en stor tak til de frivillige i IT-netværket "frivillige hjælper afasiramte" og alle de andre frivillige, der hjælper, når situationen kræver det.

Vi glæder os til et fortsat godt samarbejde i 2019.

Regnskabspraksis

Årsrapporten for Hjernesagen for 2017 følger lov om fonde og visse foreninger samt bestemmelserne i årsregnskabslovens regnskabsklasse A og er udarbejdet efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Indtægtskriteriet

Indtægtskriteriet for tilskud og gaver er bevillingstidspunktet. Øvrige indtægter følger faktureringsprincippet.

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver er værdiansat til anskaffelsespriser med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Afskrivningerne beregnes lineært af anskaffelsesprisen over følgende åremål:

Driftsmidler og inventar	5 år
IT-udstyr (hjemmeside)	10 år

Anskaffelser under DKK 13.500, software samt anskaffelser, dækket fuldt ud af formålsbestemte tilskud, omkostningsføres i anskaffelsesåret.

Finansielle anlægsaktiver

Værdipapirer er værdiansat til balancedagens kurs.

Hensættelser

Hensættelser omfatter formålsbestemte tilskud fra eksterne donatorer, som ikke er fuldt anvendt ved årets udgang. I regnskabsposten indgår også omkostninger til internt finansierede projekter, som er besluttet af bestyrelsen i 2018, men som først afvikles i 2018.

Kreditorer og skyldige omkostninger

Kreditorer og skyldige omkostninger omfatter foreningens påtagne gældsforpligtelser, som ikke er betalte ved årets udgang.

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december

Indtægter	Note	2018	2017
Tilskud, gaver og arv	1	3.698.369	3.888.378
Formålsbestemte tilskud og gaver overført fra tidligere år	13	2.204.755	1.713.094
Hensættelse til formålsbestemte aktiviteter i kommende år	13	-2.116.844	-2.204.755
Tilskud og gaver samt indtægtsskabende aktiviteter		3.786.280	3.396.717
Kontingentindtægter		1.631.003	1.498.851
Indtægtsskabende aktiviteter	2	437.044	419.317
Mening og Mestring		12.764	283.144
Intern projektstyring		206.672	128.409
Finansieringsindtægter, netto		0	324.580
Indtægter		6.073.763	6.051.018
Omkostninger			
Omkostninger ved medlemsrelaterede aktiviteter	3	714.391	214.152
Oplysnings- og indtægtsskabende aktiviteter	4	2.106.803	1.413.792
Kursus- og undervisningsaktiviteter mv.	5	53.381	32.622
Støtte til lokalt arbejde	6	385.366	405.710
Hjemmesideopdateringer		0	25.000
Fællesomkostninger	7	5.346.785	4.717.644
Afskrivninger	8	36.521	36.521
Finansieringsomkostninger, netto		36.631	0
Omkostninger		8.679.878	6.845.441
Resultat før interne tilskud		-2.606.115	-794.423
Bestyrelsens disponering af interne tilskud:			
Hensat 1. januar	13	543.034	885.704
Hensat 31. december	13	-420.369	-543.034
		122.665	342.670
Årets resultat		-2.483.450	-451.753

Årets resultat overføres til næste år.

Balance 31. december

Aktiver

	<u>Note</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
IT-investeringer	8	144.932	181.454
Materielle anlægsaktiver		<u>144.932</u>	<u>181.454</u>
Værdipapirer	9	6.090.039	9.043.455
Deposita		95.957	93.162
Finansielle anlægsaktiver		<u>6.185.996</u>	<u>9.136.617</u>
Anlægsaktiver		<u>6.330.928</u>	<u>9.318.071</u>
Tilgodehavender fra salg		1.217	5.447
Andre tilgodehavender		100.920	101.500
Periodeafgrænsningsposter		172.524	190.396
Tilgodehavender		<u>274.661</u>	<u>297.343</u>
Likvide beholdninger	10	<u>1.883.825</u>	<u>1.473.027</u>
Omsætningsaktiver		<u>2.158.486</u>	<u>1.770.370</u>
Aktiver		<u>8.489.414</u>	<u>11.088.441</u>

Balance 31. december

Passiver

	<u>Note</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Kapitalkonto	11	5.114.217	7.597.667
Egenkapital		5.114.217	7.597.667
Henlæggelse til formålsbestemte aktiviteter i kommende år	13	2.537.213	2.747.789
Klausulerede midler		2.537.213	2.747.789
Kreditorer og skyldige omkostninger	12	804.209	721.999
Periodeafgrænsningsposter		33.775	20.986
Kortfristede gældsforpligtelser		837.984	742.985
Gældsforpligtelser		837.984	742.985
Passiver		8.489.414	11.088.441
Kontraktlige forpligtelser	14		
Tips- og lottomidler/udlodningsmidler	15		

Noter til årsrapporten

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
1 Tilskud, gaver og arv		
Formålsbestemte gaver, tilskud og brugerbetaling (rejser, kurser, fonde mv.)	1.058.907	1.138.667
Ikke formålsbestemte gaver og tilskud	415.318	431.249
Arv	391.789	366.506
Portostøtte	61.095	58.319
Event m.m.	2.617	3.900
Tips- og lottomidler/udlodningsmidler	1.768.643	1.738.290
Tips- og lottomidler/udlodningsmidler, reg. 2014 - 2016	0	151.447
	<u>3.698.369</u>	<u>3.888.378</u>
2 Indtægtsskabende aktiviteter		
Pjecer mv.	47.799	61.714
Bladabonnement, særudgivelser og annoncer	151.460	138.467
Kommunikationskalender m.m.	3.468	5.149
Skrabespil	184.705	178.455
Videresalg af varer	5.590	16.227
Mobilpay	257	5.842
Diverse materiale	2.439	2.867
Drugstars ApS	5.001	0
Facebook indsamling	26.324	0
Forsendelsesomkostninger/faktureret	10.001	10.596
	<u>437.044</u>	<u>419.317</u>
3 Omkostninger ved medlemsrelaterede aktiviteter		
Støtte til medlemmer fra Zangger Fonden	148.668	106.808
Støtte til pårørende "Hjernesgade"	158.624	0
Empowerment af pårørende	395.099	0
Kursus for pårørende	0	64.477
Projekt Mening og Mestring	12.000	42.867
	<u>714.391</u>	<u>214.152</u>

Noter til årsrapporten

	2018	2017
4 Oplysnings- og indtægtsskabende aktiviteter		
Medlemsadministration	152.140	150.582
Bladet Hjernesagen	402.009	375.400
Forsendelsesomkostninger	11.582	12.868
Diverse afasiarrangementer	65.076	5.058
Markedsføring	54.435	56.162
Skrabespil	87.104	80.841
Blodtryksaktiviteter (kalibrering)	6.727	5.276
Vareforbrug, videresolgte varer	1.319	3.374
Oplysningspjecer	50.393	65.536
Telemarketing	231.493	0
Hjemmeside forbedringer	15.442	0
Arvemøder	8.254	0
Merchandise	69.899	28.675
Kampagneindsats 2018-2020	0	127.157
Hjernekampagne	0	315.813
Hjerneuge aktiviteter	24.563	0
Regionale medlemsmøder	0	3.000
Symposium	0	56.140
Strategiudviklingsproces	38.629	113.017
Folkemødet Bornholm 2018	126.547	0
Huskenøgleringe Normal	288.698	0
Håndbog/Hjernebog	93.669	0
Jubilæum	43.208	0
Logo og kernefortælling	320.980	0
Fotoarbejde og illustration	6.000	0
Andet varekøb	8.636	14.893
	2.106.803	1.413.792
5 Kursus-, undervisnings- og konferenceaktiviteter mv.		
Temadage om skjulte handicap efter hjerneskade (ældre)	53.381	32.622
	53.381	32.622
6 Støtte til lokalt arbejde		
Kontingentandele til Hjernesagsforeninger	377.800	373.560
Støtte til Hjernesagsforeninger	7.566	20.862
Kommunevalg 2017	0	11.288
	385.366	405.710

Noter til årsrapporten

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
7 Fællesomkostninger		
Lønninger og sociale bidrag	3.761.622	3.246.576
Repræsentantskab og ærespris	158.712	153.337
Hovedbestyrelse	72.346	41.632
Nordisk Samarbejde (Hjernesagen)	4.225	9.750
Repræsentation	5.138	23.150
Formandskab, honorar, rejseudgifter og telefon	79.409	61.293
Husleje, el, varme og lokaleomkostninger	423.924	416.936
Drift af fællesfaciliteter	222.091	209.774
Porto, gebyr, kopier/papir	100.758	84.279
Kontorartikler	7.366	12.368
Drift journalsystem	36.652	8.898
Småanskaffelser	14.677	11.637
Servicekontrakter	5.469	5.040
Opdateringer Navision/Teamshare	21.111	12.063
Hjemmeside, supportaftale og hosting	81.207	74.695
Hjemmearbejdsplads	2.113	3.165
Revision og regnskabsmæssig bistand mv.	139.432	146.464
Oprettelse af testamenter	13.470	0
Kontingent DH, ISOBRO, Nordisk Afasiråd, Arvesamarbejde	91.310	90.500
Forsikringer	59.184	52.520
Deltagelse i konferencer	49.105	56.695
Litteratur (NIS)	15.799	26.909
Abonnement Infomedia	6.834	39.809
Indsamlingsnævnet	3.200	3.200
Rekrutteringsomkostninger	43.681	8.795
Diverse administrations-/personaleomkostninger	16.236	35.680
Momskompensation	-88.286	-117.521
	<u>5.346.785</u>	<u>4.717.644</u>

Noter til årsrapporten

8 Materielle anlægsaktiver

	<u>IT- investeringer</u>
Kostpris 1. januar 2018	364.058
Tilgang	0
Afgang	0
Kostpris 31. december 2018	<u>364.058</u>
Afskrivning 1. januar 2018	182.605
Årets afskrivning	36.521
Afgang	0
Afskrivning 31. december 2018	<u>219.126</u>
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2018	<u>144.932</u>

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
9 Værdipapirer		
Nordea Invest Basis 2	664.734	721.831
Nordea Invest Direct	0	1.307.972
Danske Invest Mix Akk.	1.175.406	1.216.476
Danske Invest Fonde	3.385.741	4.939.788
Danske Invest Hedge Fixed	864.158	857.388
	<u>6.090.039</u>	<u>9.043.455</u>

10 Likvide beholdninger

Af de likvide beholdninger er i alt TDKK 536 bundet til bestemte formål.

11 Kapitalkonto

Egenkapital 1. januar	7.597.667	8.049.420
Årets resultat overført	-2.483.450	-451.753
Egenkapital 31. december	<u>5.114.217</u>	<u>7.597.667</u>

Noter til årsrapporten

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
12 Kreditorer og skyldige omkostninger		
Skyldige omkostninger	343.681	232.103
Moms	3.282	12.710
Feriepengeforpligtelse	324.372	375.744
Skyldige feriepenge	4.898	1.721
A-skat	87.335	73.348
AM-bidrag	22.576	20.314
ATP	6.627	6.059
Hjernesagsforeninger	11.438	0
	<u>804.209</u>	<u>721.999</u>
13 Henlæggelse til formålsbestemte aktiviteter i kommende år		
Saldo 1. januar	2.747.789	2.598.798
Eksterne tilskud	1.058.907	1.138.667
Interne tilskud	710.038	229.473
Tilbageførte interne tilskud	-42.466	-221.502
Afholdte udgifter	-1.937.055	-997.647
Saldo 31. december	<u>2.537.213</u>	<u>2.747.789</u>
Saldo 1. januar fordeles således:		
Eksterne tilskud	2.204.755	1.713.094
Interne tilskud	543.034	885.704
	<u>2.747.789</u>	<u>2.598.798</u>
Saldo 31. december fordeles således:		
Eksterne tilskud	2.116.844	2.204.755
Interne tilskud	420.369	543.034
	<u>2.537.213</u>	<u>2.747.789</u>
14 Kontraktlige forpligtelser		
Foreningens kontraktlige forpligtelser til husleje, fællesomkostninger og IT udgør TDKK 1.471 i uopsigelsesperioden.		

Noter til årsrapporten

2018

15 Tips- og lottomidler/udlodningsmidler

Modtagne tips- og lottomidler/udlodningsmidler i 2018

1.768.643

Midlerne er anvendt efter Hjernesagens formål og i overensstemmelse med de beskrevne regler for anvendelse af tilskuddet i brev af 9/4 2014. "Tilskuddet skal anvendes i overensstemmelse med organisationens formål og til arbejde på det sociale område, i form af både generel interessevaretagelse og konkret støtte til for eksempel rådgivning eller anden støttende indsats".

Lønninger	958.207
Tilskud til lokalforeninger	305.000
Husleje	225.336
Drift af fællesaktiviteter/IT-omkostninger	140.000
Forsikring, frivillige	6.100
Bladet Hjernesagen	56.000
Revision	78.000
	<u>1.768.643</u>

Omkostningerne indgår som en integreret del af nærværende årsrapport for 2018 for Hjernesagen. Årsrapporten som helhed er revideret af PwC, og der henvises til revisionspåtegningen i årsrapportens side 2-4.

Hjernesagen

*Landsforeningen for mennesker
ramt af blodprop eller blødning i hjernen*

Revisionsprotokollat
af 13. marts 2019 vedrørende
årsrapport for 2018

Hjernesagen

Landsforeningen for mennesker ramt af blodprop eller blødning i hjernen

Revisionsprotokollat af 13. marts 2019 vedrørende årsrapport for 2018

Indhold

	<u>Afsnitsnr.</u>
Indledning	1 - 2
Resultat af den udførte revision	3 - 4
Rapportering om andre betydelige forhold	5 - 9
Forvaltningsrevision	10 - 21
Andre forhold	22 - 39
Afslutning	40 - 42

Indledning

- 1 Vi har afsluttet revisionen af årsregnskab ("regnskabet") for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018. Regnskabet udviser et resultat af foreningens aktiviteter efter regulering af interne tilskud på DKK -2.483.450 og en egenkapital på DKK 5.114.217.
- 2 Vi henviser til vores redegørelse om ansvar for aflæggelsen af årsrapporten mv. samt revisionens udførelse og omfang i vores revisionsprotokollat af 19. marts 2018, siderne 152-157. Revisionen udført i overensstemmelse med de i tiltrædelsesprotokollatet beskrevne principper.

Resultat af den udførte revision

- 3 Den udførte revision har ikke givet anledning til bemærkninger, som vil komme til udtryk i vores revisionspåtegning på regnskabet.
- 4 Såfremt årsrapporten vedtages i den foreliggende form, og der ikke under bestyrelsens behandling og vedtagelse af årsrapporten fremkommer yderligere væsentlige oplysninger, vil vi forsyne regnskabet med en såkaldt "blank" revisionspåtegning.

Rapportering om andre betydelige forhold

Risiko for væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser

- 5 Revisor skal i henhold til revisionsstandarderne forespørge foreningens bestyrelse om, hvordan den over tilsyn med de aktiviteter og procedurer, direktionen har iværksat med henblik på at identificere og reagere på risikoen for væsentlige besvigelser i foreningen, samt hvilke interne kontroller direktionen har implementeret for at forebygge sådanne risici.

6 Vi skal desuden forespørge bestyrelsen om, hvorvidt de har kendskab til faktiske besvigelser, der påvirker foreningen, eller om mistanker og beskyldninger herom.

7 Vi har som led heri med direktionen drøftet de ledelses- og styringsprocesser, som foreningen har etableret med henblik på at opdage og forebygge besvigelser og fejl. Direktionen har i denne forbindelse oplyst, at den ikke er bekendt med besvigelser eller mistanker og beskyldninger om besvigelser, som kunne have en væsentlig indflydelse på foreningen.

8 Vi tillader os at betragte bestyrelsens underskrift på dette revisionsprotokollat som bekræftelse på, at bestyrelsen ikke har kendskab til sådanne forhold.

9 Om forretningsgangen og den interne kontrol skal vi bemærke, at der på grund af foreningens fåtallige personale ikke eksisterer effektiv personadskillelse mellem flere væsentlige administrative funktioner som for eksempel kassebogføring, ind- og udbetalinger og bogføring. Det vil derfor være lettere at skjule såvel ubevidste som bevidste fejl i kortere eller længere tid. Det er derfor væsentligt, at der fra ledelsens side føres tilsyn med bogføringen samt de administrative procedurer i form af afstemninger m.m. Dette imødekommes ved, at foreningens direktør skal godkende samtlige udbetalinger. Foreningens direktør har enefuldmagt til konti i Danske Bank.

Forvaltningsrevision

10 I henhold til "Bekendtgørelse om regnskab og revision mv. af regnskaberne for modtagere af tilskud fra Børne- og Socialministeriets puljer efter lov om visse spil, lotterier og væddemål" (BEK nr. 98 af 27. januar 2014) er Hjernesagen, ud over den finansielle revision, underlagt regler om forvaltningsrevision.

11 Vi vil derfor redegøre for vores opfattelse af de opgaver og det ansvar, der i henhold til lovgivningen påhviler foreningens ledelse henholdsvis revisor.

Ledelsens ansvar

12 Ledelsen har ansvaret for forvaltningen af foreningens midler og aktiviteter. Grundlaget for forvaltningsrevisionen er ledelsens varetagelse af et ansvar for at tage skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af midler og udøvelse af aktiviteter, der er omfattet af begrebet god offentlig revisionsskik. Udtrykket "skyldige økonomiske hensyn" omfatter blandt andet begreberne sparsommelighed, produktivitet (forholdet mellem produktion og ressourceanvendelse) og effektivitet (hvorvidt foreningen realiserer sine formål).

13 Det er ledelsens ansvar at tilrettelægge økonomistyringen på en måde, der er hensigtsmæssig efter foreningens forhold. Dette omfatter også ansvar for en tilrettelæggelse af forvaltningen, økonomistyringen og regnskabsførelsen på en sådan måde, at foreningen kan dokumentere, at midler er anvendt i overensstemmelse med forudsætningerne, at der sker en løbende overvågning og evaluering af økonomistyringen og de definerede budgetmål, samt at de tilsigtede resultater opnås.

14 Vi gør opmærksom på, at det i henhold til ovennævnte bekendtgørelse påhviler ledelsen at indsende et eksemplar af revisionsprotokollen sammen med et eksemplar af det godkendte regnskab til Børne- og Socialministeriet. De indsendte revisionsprotokollater og regnskaber vil være omfattet af lovgivningen om offentlighed i forvaltningen, herunder reglerne om aktindsigt.

Revisors ansvar

15 God offentlig revisionsskik indebærer, at der skal udføres forvaltningsrevision. Som led i revisionen skal vi således foretage en vurdering af, hvorvidt foreningen har taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og ved udøvelsen af de aktiviteter, der er omfattet af årsrapporten. Forvaltningsrevisionen omfatter også en vurdering af foreningens økonomistyring.

16 Forvaltningsrevisionen baserer sig på vurderinger af, hvorvidt foreningens forretningsgange er indrettet med henblik på at sikre en sparsommelig, produktiv og effektiv administration i overensstemmelse med de målsætninger, der er defineret af ledelsen.

17 Forvaltningsrevisionen tilrettelægges ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko. Forvaltningsrevisionen kan bestå både af undersøgelser og vurderinger i tilknytning til de øvrige revisionshandlinger og af selvstændige revisionshandlinger. Omfanget af forvaltningsrevisionen afhænger af forretningsgange og interne kontroller vedrørende forvaltningen. Større og mere dybtgående undersøgelser vil ikke blive igangsat af revisionen uden nærmere forudgående aftale med ledelsen.

18 Vores konklusioner på forvaltningsrevisionen er baseret på vores vurdering som uafhængige revisorer, men kan i forhold til den finansielle revision have en mere subjektiv karakter i de tilfælde, hvor vurderingsgrundlaget ikke er nøjere defineret. Det kan normalt ikke alene på et revisionsmæssigt grundlag dokumenteres, om en forvaltning sikrer optimalt resultat af aktiviteterne, men vi vurderer for de gennemgåede områder, om forvaltningen efter vores opfattelse ligger inden for rammerne af normal god og hensigtsmæssig praksis under hensyntagen til foreningens opgaver og størrelse.

19 I overensstemmelse med "Bekendtgørelse om regnskab og revision mv. af regnskaberne for modtagere af tilskud fra Børne- og Socialministeriets puljer efter lov om visse spil, lotterier og væddemål" har vi påset, at foreningens hovedbestyrelse fører den fornødne kontrol med regnskabsføringen og har sørget for de nødvendige instrukser omkring den interne forretningsgang mv.

20 Det er vores indtryk, at foreningen gennem sin økonomistyring opfylder kravet om sparsommelighed. Det har ikke været muligt at vurdere foreningens produktivitet og effektivitet under hensyntagen til foreningens formål og virke.

21 Forvaltningsrevisionen har ikke givet anledning til yderligere bemærkninger.

Andre forhold

Resultatopgørelsen

22 Resultatopgørelsens enkelte poster er stikprøvevis gennemgået og analyseret på grundlag af specifikationer, bilag og andet afstemningsmateriale. Der er desuden foretaget en række stikprøver, analyser og afstemninger i finansbogholderiets registreringer og i bilagsmaterialet.

Formålsbestemte aktiviteter

23 De indtægtsførte formålsbestemte tilskud og gaver samt videreførelsen af henlæggelsen til fremtidige formålsbestemte aktiviteter er stikprøvevis afstemt til projektopgørelser for de enkelte aktiviteter.

Lønninger

24 Vi har gennemgået den foretagne afstemning af årets samlede gager og lønninger. Vi har foretaget analyse af de udbetalte gager og lønninger i forhold til sidste år samt stikprøvevis kontrolleret gager til aftaler.

Finansielle poster

25 Finansielle indtægter og omkostninger er afstemt til opgørelser fra Danske Bank. Der er i 2018 indtægtsført et løbende renteaflast på TDKK 127 (2,1%) samt et realiseret kurstab på tkr. 16 og urealiseret kurstab for året på TDKK 143 (2,6%), således at det samlede aflast i 2018 udgør TDKK -36 svarende til -0,5%. Foreningen har i 2018 realiseret værdipapirer med en samlet salgssum på ca. DKK 2,8 mio. og har herved realiseret et tab i forhold til kursen primo 2018 på TDKK 16.

26 Revisionen af resultatopgørelsens poster gav ikke anledning til bemærkninger.

Balancen

Omsætningsaktiver

27 Bankbeholdninger pr. 31. december 2018 er kontrolleret ved henvendelse til de respektive pengeinstitutter.

28 Vi har den 17. december 2018 foretaget et kasseeftersyn, hvor kassebeholdningen og bankbeholdninger blev afstemt. Dette gav ikke anledning til bemærkninger.

29 Værdipapirer pr. 31. december 2018 er kontrolleret til opgørelser fra Danske Bank. Værdipapirerne er optaget til statusdagens kurs. Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Gæld

30 Kreditorer og skyldige omkostninger er kontrolleret og sammenholdt med opgørelser og specifikationer, ligesom bilag for tiden efter statutidspunktet er gennemgået med henblik på identifikation af eventuelle yderligere skyldige omkostninger mv. Dette gav ikke anledning til bemærkninger.

Henlæggelse til formålsbestemte aktiviteter i kommende år

31 Foreningens forpligtelser vedrørende klausulerede midler kan pr. 31. december 2018 specificeres som følger:

	<u>Rest til forbrug</u>
Zanggerfonden	536.426
Kampagne 2018-2021	640.000
Afasiaktiviteter	231.273
Videoportal	522.500
Øvrige aktiviteter	<u>186.645</u>
	2.116.844
Interne tilskud, besluttet af bestyrelsen	<u>420.369</u>
	<u>2.537.213</u>

32 Interne tilskud, som er besluttet af hovedbestyrelsen, indregnes som en forpligtelse i årsrapporten, såfremt tilskuddet skal ydes til konkrete aktiviteter, og såfremt beslutning herom er truffet inden udgangen af regnskabsåret. Der kan således ikke træffes beslutning om generelle henstillinger til foreningens aktiviteter med virkning for årsrapporten.

Ledelsesberetningen

34 Revisionen har ikke omfattet ledelsesberetningen, men vi har i henhold til årsregnskabsloven gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den gennemførte revision af regnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med regnskabet.

IT-forhold

35 Foreningen deltager sammen med andre handicaporganisationer i Handicaporganisationernes Hus i en fælles IT-plattform, og HH Drift har ansvaret for dette fælles servermiljø. Der er i 2015 udarbejdet dokumentation for det fælles servermiljø og hosting i HH Drift, og i forbindelse hermed er der fremkommet anbefalinger om forbedring af sikkerheden på nogle områder.

36 Det er bestyrelsen i HH Drift, der har det overordnede ansvar for at sikre en forsvarlig IT-sikkerhed, og driftschef Bo Niclasen oplyser, at forbedringsforslagene er implementeret i forretningsgang og IT-plattform.

Den statslige flexjobordning

37 Da foreningen modtager tilskud fra Børne- og Socialministeriet, har foreningen – foruden modtaget kommunalt tilskud – også ret til at modtage supplerende tilskud fra den statslige flexjobordning. Denne ret opretholdes kun, hvis foreningen indsender en rettidig ansøgning herom, og såfremt der indbetales til denne ordning. Kravet om indbetaling til ordningen indtræder dog først, når der er mere end 5 fuldtidsansatte i foreningen.

38 Foreningen har i løbet af 2018 haft 1 ansat under flexjobordningen, hvortil der er modtaget kommunalt tilskud for hele året med i alt TDKK 200 samt statsligt tilskud med TDKK 96. Der kan modtages statsligt tilskud på 50% af den del af personaleomkostningen, som ikke dækkes via kommunalt tilskud, og foreningen har ansøgt rettidigt herom for 2018. Vi har gennemgået de af foreningen beregnede kommunale og statslige tilskud og har fundet, at disse er beregnet efter de gældende regler. Ligeledes er indberetningen for 2018 kontrolleret uden bemærkninger.

Andre ydelser

39 Ud over revision af foreningens regnskab har vi, efter aftale med hovedbestyrelsen, ydet assistance med følgende:

- Vi har i årets løb afgivet erklæring i forbindelse med ansøgning af Tips/Lotto samt assisteret med udarbejdelse af årsrapport og anden regnskabsmæssig assistance.
- Vi har desuden ydet assistance vedrørende foreningens momsmæssige forhold.

41 Det modtagne materiale har ikke afdækket forhold, som ikke er behørigt medtaget i regnskabet.

København, den 13. marts 2019

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

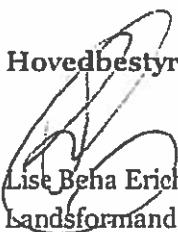

Poul Madsen

statsautoriseret revisor

Siderne 165 - 171 er behandlet på mødet den / 2019.

Hovedbestyrelse

Lise Beha Erichsen

Landsformand

Annemette Ruth

næstformand

Lillian Knudsen

Jens Barfoed

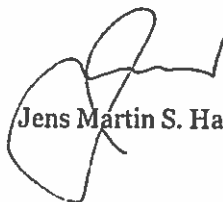
Lisbet Kragh

Lars Jørgen Sloth

Rose Brusén

Jens Martin S. Hansen